

Pusketvirtos naujametės prognozės esamiems ir būsimiems emigrantams

Rimvydas Valatka

Priešpaskutinė 2017-ųjų diena. Lietuvoje neįprastai šilta. Šilčiau nei Londone. Palangos oro uoste kelinta diena leidžiasi pilni lėktuvai iš Londono. Ir kitų kraštų. Naujieji metai tėvynėje vis dar turi šiokių tokių privalumų. Pigiau, o ir giminės, draugai palikti. Kiek ilgai?

Geras steikas tėvynėje jau kainuoja tiek pat, kiek Niujorke. Netrukus kainuos tiek, kiek Londone. Nebepasitaškysi ir su anglišku uždarbiu. Alus ir degtinė gal dar ir pigesni, bet apraizgyti tokiomis valdžios verygomis ir taip, kad, londonuose jau įpratusiam jaustis laisvai, plaukai šiaušiasi.

Šįmet Lietuvą paliko dar 50 000 žmonių. Kaip Marijampolė ar daugiau. Sako, 20 000 sugrįžo. Tačiau kiek iš jų užsikabins iš naujo tėvynėje?

Valdžia nei žino, nei nori žinoti, kiek iš tų, kurie sugrįžo iš emigracijos, nepritapo tėvynėje ir antrąkart pabėgo į londonus. Suvisam. Yra tyrimų, kurie rodo, jog sugrįžę ir greitai neįsitvirtinę emigrantai labai dažnai pasuka atgal. Tačiau kiek tokių, biesas žino.

Mokslas finansuojamas projektiniu principu, o tokiam tyrimui reikalingos ilgalaikės programos. Matome emigracijos rezultatą, bet turinys, priežastys – paslaptis.

Ir dar tam, kad prisikastum iki priežasčių, reikalingi mokslininkai. O mokslininkai

yra vienas sraunių upelių, maitinančių emigracijos upes. Jauni mokslų daktarai Lietuvoje uždirba mažiau nei prekybos centrų kasininkės. Nėra ko čia tokiems mokėti, sako premjeras Saulius Skvernelis, kai pasieks pasaulinį lygį, ot, tada galbūt.

Vienas Skvernelio pirmtakų taip kalbėjo apie futbolo stadioną. Ot, kai į Vilnių pradės važinėti „Chelsea“ ir „Manchester United“, tada ir statysim stadioną. Prabėgo kone dešimtmetis. Anei „Chelsea“, anei stadiono, anei bent kiek mokančio žaisti futbolininko rinktinei. Taip ir su mokslininkais.

Šįmet išvažiavo 30 000 žmonių daugiau, nei imigravo. Į Estiją antrus metus iš eilės daugiau žmonių atvyko, nei išvyko. Lietuvoje daugiau nei 90 proc. 15–19 metų žmonių deklaruoja: „Aš emigruosiu!“ Ką tokio turi estai, ko mes neturim?

Ekonomiškai – beveik nieko. Taip, ten algų vidurkis seniai perlipo 1000 eurų, jų vidutinė alga ir vidutinė pensija keliais šimtais eurų didesnė už mūsiškę. Bet vidutinis lietuvis per mėnesį išleidžia 15 eurų daugiau nei vidutinis estas. Vadinasi, esmė ne piniguose ir net ne jų kiekyje?

Esmė – kaip mes jaučiamės. Ar lietuvis jaučiasi Lietuvoje žmogumi?

Panašu, kad lietuviai nesijaučia tėvynėje saugūs. Viena vertus, suvokia, kad jų atžvilgiu valdžia elgiasi nesąžiningai. Karbauskiams galima ir gešeftą nešvariomis rusiškomis trąšomis varyti, ir iš Seimo tribūnos visus tuo pat metu moralizuoti. O būrams – šiukštu net klausimų valdžios ponams uždavinėti. Tuo pat metu nemaža dalis žmonių vis dar maskoliškai yra įsitikinusi, kad valdžia žmones privalo ir auklėti kiekviename žingsnyje, ir įdarbinti, ir kurti už juos, ir sukurti. Jauniems žmonėms tokia atmosfera – kaip sieros garai vietoj deguonies. Drasko plaučius. Greičiau iš tos pašvinkusios erdvės.

Psichologines konsultacijas emigrantams internetu teikianti psichologė Vilma Kuzmienė kažkada yra sakiusi, kad ne tik ir ne tiek pinigai veja žmones iš Lietuvos: „Tarp tų, kurie kreipiasi, dominuoja vidutines pajamas gaunantys žmonės. Daugelis jų patiria didelę frustraciją *a la* niekas manęs nemyli, nesvarbu, ar tai yra asmeniniai santykiai, tėvai, giminės, ar per didelė kontrolė. Labai daug skundų dėl rodomos nepagarbos darbuotojui. Taip pat bendro neteisingumo jausmo.“

50 000 emigrantų kasmet šaliai, kurios demografinis saldo jau ketvirtis amžiaus

yra neigiamas, yra velniškai daug. Bet esmė net ne dideli skaičiai. Žmogiškieji ištekliai ištekliams nelygūs.

Kai emigravo kaimo ir miestelių žmonės ar darbininkai iš žlugusių fabrikų, buvo graudu, gaila, labai liūdna. Bet, nors ir kaip dėl to liūdna, tam, kad būtų pakeisti menkesnės kvalifikacijos žmonės, užtenka tik atidaryti vartus dar vargingesnės šalies žmonėms.

Taip, kaip Lenkija atidarė vartus ukrainiečiams. Jų Lenkijoje jau dirba bemaž 2 milijonai. Kai masiškai ima emigruoti gydytojai ir mokslininkai, tai gal dar ir nėra visiškas valstybės kolapsas, bet vis tiek panašiau į rusišką ruletę nei į sėkmės istoriją. Kažkuris šūvis gali būti mirtinas.

Skvernelio Vyriausybė turėjo galimybę sustabdyti patyčias iš mokslo ir gydytojų. Biudžeto pajamos kitąmet didėja puse milijardo eurų – nuo 9 iki 9,5 mlrd. Bet valstiečiai spjovė tiek į mokslininkus, tiek į gydytojus. Ypač negražiai pasielgta su spontaniškai susikūrusiu Lietuvos gydytojų sąjūdžiu.

Kas jie tokie, metė įžūliai premjeras. Sausio 4-ąją Vilniuje vyks simbolinė akcija „Paskutinis medikų žygis į oro uostą“. Vyriausybė į tai net nereagavo. Jokių komentarų. Rusiška ruletė traukia.

Pirmoji prognozė emigrantams – kitąmet iš Lietuvos emigruos dar bent 40 tūkst. žmonių.

Antroji prognozė – savo šalyse laukite dar daugiau gydytojų, ypač jaunų, ir slaugytojų, ypač jaunų, iš Lietuvos. Bet ar jie ateis į Pasaulio lietuvių bendruomenę?

Vargu. Gydytojai atvažiuoja ne silkių fabrikuose ar viešbučiuose tarnauti. Jie atvažiuoja kaip lygūs pas lygius. Integracijai į svetimą bendruomenę jiems nereikia tarpinių stotelių. Kaip ir mokslininkams, start-upų kūrėjams, finansininkams.

Trečioji prognozė – visa kita plauks įprasta upės vaga.

PLB lyderiai kitąmet kelis kartus susitiks su Prezidente Dalia Grybauskaite. Kurios saulė jau vakarop. Ir Ministru Pirmininku Skverneliu. Kuris pretenduoja nušvisti Lietuvai saule. Bus surengti keli abipusiai naudingi mitingai URM, Seime ir kitur.

Išgirsime daug patosu užtaisytų kalbų apie emigraciją. O dar daugiau – apie globalią Lietuvą. Iš kurios šaltiniai trykšta. Dar PLB lyderiai ir Seimo nariai bei ministrai užknis globaliomis kalbomis apie tai, koks svarbus yra referendumas dėl dvigubos pilietybės. O tai neabejotinai sukels lokalių lietuvių susierzinimą ir pasipriešinimą.

Andrius Užkalnis toliau šaipysis iš dalies emigrantų kartais parašydamas kokį paskvilį apie čikenams galvas sukinėjančius ir silkėms galvas kapojančius lietuvius. Šitie Užkalniui taip pat neliks skolingi. Diskursas dėl silkių galvų dar sykį neabejotinai patvirtins, kad esame aistringi iš prigimties, o humoras – tai ne mums.

Orijus Gasanovas, priešingai, keliaudamas iš šalies į šalį ras dar daugiau pasaulinių karjerų – tikrų ir tariamų – užsieniuose padariusių lietuvių. Ir tai bus geriausias įrodymas, kad druska tirpsta vandeny, o lietuvis – kitose tautose.

Emigracijoje gimę lietuviukai ūgtels dar vieneriais metais. Ir dar per vienerius metus nutols nuo Lietuvos planetos.

Maždaug 30 profesionalų, įskaitant seniai dreifuojančią Mildą Dargužaitę, iš užsienių grįš gyventi ir dirbti į Lietuvą. Visi jie po tris kartus bus parodyti per visas televizijas ir aprašyti trijuose didžiuosiuose portaluose. Dešimt reemigrantų įkurs Lietuvoje verslą, o juos taip pat parodys per TV. Tų, kurie žlugs, niekas neparodys, neaprašys. Nebent bus paskelbtas rašinių konkursas ta tema.

Kokie du ar trys emigrantai stos savanoriais į Lietuvos kariuomenę, ir kiekvienas iš jų taps mūsų didvyriu. Teisėtai, jei ką. Kita vertus, tokių galime ir nesulaukti. Priklausys nuo geopolitinės padėties. Tokių, kurie emigruos bėgdami nuo tarnybos kariuomenėje, tikrai bus daugiau.

Pabaigai – tai, ko trūksta iki pusketvirtos prognozės. Kadangi šįmet pilnametystės sulauks karta, gimusi apie 2000-uosius, kai gimstamumas siekė vos 30 tūkst. (1989-aisiais – 55 tūkst.), jau antroje metų pusėje emigracija dėl tokios natūralios priežasties tikriausiai ims mažėti.

Valdžia tai paskelbs kaip savo laimėjimą. Bet visa tai dar ateity. O kol kas aišku ir be prognozių: priartėjo 2018-ieji. Su Naujaisiais metais, sesės ir broliai! Geros jausenos ir laimės visiems iki vieno, kad ir kur jūs būtumėte, kad ir kaip tėvynę Lietuvą bekeiktumėt! Juk mūsų tiek mažai šiame pasaulyje.

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.